

მწყმისი

მე ვარ მწყმისი კეთილი: მწყმისმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდღის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.
შოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმდული. მსრეთ იყოს სიხარულ ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.
მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განვიხვენოთ თქვენ. მათ. 11—28.

№ 3

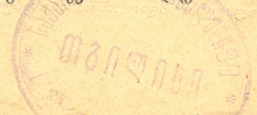
1883—1902

1—15 თებერვალი.

საოცარი დაუღმინელობა.

ვერ ნახათ ისეთ წოდებას, რომლის წევრმა აიტანოს გულ-გრილად ის ღანძღვა-გინება, შეურაცხყოფა და ცილის წამება, რომელსაც ასე მოთმინებით აიტანს სოლმე ჩვენი სამღვდლოება. ჟურნალ-გაზეთები ნიადაკ ცდილობენ, რომ ეოფელი კაცის ცუდი საქციელი ცუდი მიმართულება და ბოროტ-მოქმედება გამოაშკარონ საქვეყნოდ. ამით ბეჭდითი სიტყვა, რასაკვირველია, დიდ სარგებლობას უწევს კაცობრიობას. მაგრამ, სასწუ-

ხროდ, სძირად ზოგიერთი კორწესზონდენტები, ზირადი ანგარიშებით გატაცებულნი, ისეთ რამეებს სწერენ, რომელნიც სრულებით მოკლებულნი არიან სიმართლეს. რედაქტორები, რომელთაც არაუკითარი დასაბუჭდი მასალა არ მოეძიებათ, აიღებენ და შეუპოწმებლად ბეჭდავენ ამ ცნობებს იმ იმედით, რომ ზასუსს გასცემენ. ზასუსის ბეჭდვაც სომ სსარტკებლოა მათთვის საბეჭდგეი მასალის უმეკონებლობის დროს, თითქმის არასოდეს არ ეოფილა შემთხვევა, რომ უზასუსოდ დაეტოვებოთ შეურაცხეოფილთ არა თუ შესაძინევი ბზაღდება, არა-

მედ სულ უბრალო რამეც-კი, რომელსაც ზოგირითი სრულებით ზანსუსხაც არ გასცემდა. აიღეთ რომელი წოდებაც გნებავთ, თუ შენიშნეს, რომ ესა თუ ის მოსამსახურე ზირითავს არ იმართლებს კორრესპონდენტის მოთხოვნილობას ბრალდებისაგან, არანადავს მისი მთავრობა მას არ გაუშვებს უზანსუსოდ და თუ თავი არ იმართლა, იგი სჯის მას ან სამსახურიდან ითხოვს. მართალია რჩება ხანაღისხან მოსამსახურის ზოგირითი ცუდი საქციელი დაუსჯელობად, მაგრამ ეს ხშირად მაშინ ხდება, როცა უმფროსი და მისი ხელქვეითი მოსამსახურე ერთად მოქმედებენ და ორივენი ერთად აწუხებენ სასოგადოებას და უქეტყვად მაშინ, როცა უმაღლესი მმართველობა მათ საქციელს ვერ ტოვებლობს. ზოგან მოხდება ხოლმე ხშირად ასეც რომ თუ ბეჭდვითი სიტყვით განვიცხვებთ ზირთა თავი არ გაიმართლებს სასოგადოების წინაშე ბეჭდვითი სიტყვითვე, მაშინ იგი გაძევებულ იქნება იმ სასოგადოებისაგან, რომელშიაც იგი ირიცხებოდა და, თუ გამეყვებული არ იქნება იგი, ეოვგლია ჰატიონანი წვერი სასოგადოებისა შესწევებს მასთან კავშირს. *)

აიღეთ ესლა ზოგირითი ჩვენი სამღვდლოების მოთმინება: სწორე მათზე რაც კინდა, ლანძღე იგი, გაჭვიცხე და ბრალი დასდერა მისაც გნებავთ, — არ იფიქროთ, მან სმა ცაცქეს და თავი გაიმართლოს!.. ჩვენს

სამღვდლო. წოდებში ზანსუსის გავრცელობა ფრიად სამწუხარო მოვლენაა. ისეთ რამეებს ბეჭდავენ დღევანდელ საერო ქურხალ-გახეთებში სამღვდლოების მოქმედების შესახებ, რომელთა გაცონება და შეტეობა გულს გიწვლავს და სრულებით იმედს გიკარგავს მომდგარზე. მართლაც, რომელ წოდებში არ აღმოჩნდება ერთი-ორი კუზინი. ცუდი საქციელისა და მიმართულების წვერი, მაგრამ ერთი და ორი სამღვდლო ზირი თავის ცუდი საქციელით მთელს წოდებას სერის და სახელს უტეხს მთელს სამღვდლოებას, ვინაიდან დაუსჯელი რჩება მათი უბეჯანო საქციელი მართებლობისაგან და განუკ ცხველი სამღვდლოებისაგან. ავიდოთ მკვლავითებრ (ივერია) № 30. აი რას ვკითხულობთ ამ ნომერში თელავიდან მოწერილს:

„ახირებული ამბავი მოხდა ამ დღეებში: ერთი მოსწავლე ნათლიად მიიწვიეს. ნათლობის შემდეგ ლღელს 80 კაპ. მისცა, მეღვითენს—40 კაპ. მნათეს—10 კაპ. ლღელმა იცოტავა—მანეთი მერგებოა. მოსწავლისათვის მამას მეტი არ გავტანებინა, ხოლო თუნგი, რომლითაც თბილი წყალი მიეტანათ, ნათლიასი ყოფილიყო. ლღელმა თუნგი წაართვა ნათლია-მოსწავლეს, —აბაზი მოიტანე და მაშინ მოგცემა. მოსწავლის მამა სასწავლებლის დარაჯია, მისულა უფროსთან და ჯამგირი უთხოვინა წინ-და-წინ თუნგის დასახსნელად, თანაც უკითხინა უფროსისათვის: კანონში სწერია, რომ ჩემ შვილს სწორედ მანეთი უნდა მიეცაო? *)

*) ამ სამწუხარო ამბავს შემდეგი შენიშვნით ბეჭდავს რედაქცია: „გებუდეთ ამ კორესპონდენტისა, რომელშიაც ჩამდენიმე ახირებული ამბავი მოთხრობილი. ჩვენს კორესპონდენტს კარგად ვიცნობთ და არავითარი საბუთი არა გვაქვს, ეკეთე შეგუდოთ მის ნაწერს. ამიტომ არა გვგონია, რომ აქ უსამართლოდ იყოს რამ აღნიშნული“.

*) ამ დღეებში ერთ ინგლისურ გაზეთში იყო მოკვანილი შემდეგი ფაქტი. ესა და ეს სასოგადოების მოღვაწე პირი—პარლამენტის შესანიშნავი ორატორი დეპუტატი, დათოვნილ იქნა დეპუტატობისაგან იმისთვის, რომ სხვის ცოლს ყვარობდაო!.. რა ახირებულებია ეს ინგლისელები!..

უუყოფნა და არავითარი ზანსუხი ამ სამარ-
ცხვირო მოქმედების განსმტკუნებლად არ იბეჭ-
დება ისე, როგორც სხვა სამწუხარო ამბებსე,
რომელიც სმირად იბეჭდება სამდღელოების
საქციულის შესახებ განეთიდან და ქართლიდან.
საკვირვებელია, რომ ადგილობრივი მთავრობაც
არავითარ უურადლებას არ აქცევს! აიღეთ მთორე
ამბავი მოწერილი რუსიდან, სადაც მოთხრო-
ბილი იყო ერთი საცოდავი ავადმყოფის ტან-
ჯვა-წამება ვიღაცა მკითხვისსაცან. ამ მკით-
ხვის იმდენი ეცემა ამ ავადმყოფისათვის ვითო-
მდნ ემბაკების განდგენისათვის, რომ თან გადა-
ვოლოდა საცოდავი ამ ცეცხლს... ნუ თუ ამ სამარე-
ლოში მდგდელი არ არის და თუ არის, რით
უნდა შეიტყოს კაცმა მისი მყოფობა? მიუ-
ცილებლად ველოთ ზანსუხს ამ ბნალბესულ მომ-
დურებობაგან და თუ ზანსუხი არ ვანსცეს საქვე-
ლოდ კორრესპონდენტთა, მაშინ ჩვენ ვიტყვი
იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა მოქცეს სამ-
დღელოება ამისთანა შემთხვევაში.

დკვ. ჯ. ღამაშაძე.

დენი. ჩვენ კრებაზე ყოველთვის პირველი მიზეზი
უწესობებისა არის ის, რომ ლაპარაკს არ აცლიან
ერთი მეორეს და თავსმდომობიდან ნების აღებას
სიტყვის სათქმელად საქიროდ არ რაცხვენ. ამასთან,
როცა ვინმე ლაპარაკობს და სიტყვას ამბობს, ის
კრებას კი არ ეუნება, არამედ თავის ამხანავს შე-
ეხება, ჰკიცხავს მას და ან დასციინის, და ხშირად
საბაასო საგანს სრულებით ასციოდება ხოლმე.
გთხოვთ ყველას, თუ გსურთ, რომ საქმე გაკეთდეს
და მღელე გავათათო ყველა მოცემულ კითხვებზე
მსჯელობა, კანონად დავიდეთ, რომ 1) თავსმდომ-
ობის ნება-დაურთველად არავინ ილაპარაკოს, 2)
როცა ნებაართვი ვინმე ლაპარაკობს, სხვამ არავინ
გაბედოს სიტყვაში შეცილება, 3) სიტყვის თქმის
ნება მიეცეს რიგ-რიგობით, როგორც ჩაწერილი
ქნებიაან სიაში სიტყვის თქმის მსურველნი და 4)
არავინ მიეცეს ნება ერთი კითხვიდან მეორე კით-
ხვაზე გარდასვლისა. მე გარწმუნებთ, რომ თუ ეს
წესი იქნება დააცილი სამ-ოთხ დღეში გათავდება
ის, რასაც ხანდისხან კრება ათ დღეს უნდებოდა.
ამასთან საქიროდ მიმანჩია გამოგიცხადეთ, რომ მე
ამის ასრულებას მიუცილებლად ვითხოვ ყველა
დებუტატისაგან*.

ამის შემდეგ შეუდგენ სხვა-და-სხვა კითხვების
განხილვას. თავსმდომობამ განაცხადა, რომ არიან
ზოგიერთი კითხვები, რომელთა გარდაწყვეტა შეუ-
ძლებელია ცნობების შეუკრებლად და ურჩია კრე-
ბას ისეთი კითხვების გარდაწყვეტა, რომლისთვისაც
არავითარი ცნობების შეკრება არ არის საქირო.
ამისთანა კითხვათა შორის იყო მაგალითებრ სემი-
ნარიის და სასწავლებლის სამმართველოთა წევრ-
ბის აღრჩევა სამღვდელოების მხრით. მოხდა დაფა-
რული კენჭის ყრა. აღმოჩნდა კენჭის ყრით, რომ
სასწავლებელში ისევე წევრებად დარჩენ მღ. ბასილ
ლოლაბერიძე და ჩხიკვაძე, ხოლო სემინარიაში დეკ-
ნეტორ კუბანეიშვილის მაგიერ, რომელმაც უარი
განაცხადა წევრობაზე, აღრჩეულ იქნა მღ. ივლი-
ანე ბესაძე და ტიმოკე კაპანაძე. წევრების თანამ-
დებობაზე ოთხ-ოთხი სამღვდელო პირების აღრჩევამ
კარგა დრო მოითხოვა, თერთმეტ საათზე კრება
დაიხურა და მეორე დღისთვის გადაიდგა.

დლით, მეორე დღის ცხრა საათზე შეიკრიბ-
ნენ დებუტატები. განხილვისათანავე კრებისა დებუტა-
ტებს მიეცა კითხვა ფულის სესხების შესახებ, ჭა-

**იმერეთის ეპარქიის სამღვდლოების დებუტატ-
თა კრებაჲ ქ. ქუთაისში 1—5 დეკემბერს 1901 წ.
გავრძელება *)**

სალამოს შეიღს საათზე შეიკრიბნენ დებუტა-
ტები და კრების განხილვისათანავე თავსმდომობარე
მიმართო კრებას შემდეგი სიტყვით:

„მამანო დებუტატნო! თითქმის ყოველ კრე-
ბაზე ამ უკანასკნელ დროს გვესმის დარიგება და
სურვილი, რომ წესი იყოს დაციული ჩვენს კრებაზე.
ხშირად მოხდება ხოლმე, რომ ზოგიერთი უწესობას
უჩივის, როცა იგი თვითონ არის უწესობების ჩამ-

*) იხ. „მწყემსი“ № 1—2. 1902 წ.

ლების სასწავლებელთან საზოგადო ბინის აღსაშენებლად. ამ კითხვამ ხანგრძლივი ბაასი გამოიწვია და ბოლოს კრებამ დაადგინა: მიენდოს წარსულ წელს ჩვენგან აღრჩეულ კომიტეტს: დეკანოზ დავით ლამბაშიძეს, მღვდელთ ტიმოთე კაპანაძეს, სამსონ შენგელიას და იმ პირთა, რომელთაც მათი შეუფხვბა დანიშნავს ამ კომიტეტთან ერთად ექიმისა და ხუროთ-მოძღვრისა, რომ მათ გამოიკვილონ და აღიბრიონ ადგილი, თუ სად შეიძლება ამ საზოგადო ბინის აგება, რამდენი მოწაფის მოთავსება შეიძლება ამ ბინაზე, რა დაუჯდება სამღვდლოებას მთელი ეს შენობა და რა პირობით იქნებოან მიღებული ამ ბინაზე საცხოვრებლად მოწაფენი. ყველა ეს საჭირო ცნობები წარედგინოს მომავალ წელში სამღვდლოების კრებას განსახილველად.

შემდეგი კითხვა, რომელიც სამღვდლოებამ განიხილა, იყო ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის წარსული წლის ანგარიშის განხილვა. ამ ანგარიშის განხილვამაც ხანგრძლივი ბაასი გამოიწვია კრებაზე. სასწავლებლის სამმართველო, ძლიერ ბეჯითად თხოვილობს ყველა კანონების აღსრულებას, როცა ეს სასწავლებელში მოსამსახურეთა ინტერესების დაცვას შეეხება; მაგრამ ძლიერ გულ-გრილად ასრულებს იმ კანონებს, რომელიც სამღვდლოების ინტერესების დაცვას შეეხება. მრავალ გზის სთხოვა კრებამ სასწავლებლის სამმართველოს, რომ სასწავლებლის ანგარიში წარსული წლის შემოსავალ-გასავლის ხარჯთ-აღრიცხვა, როგორც ამას წესდებაც ითხოვს, წინდაწინ იყოს დაბეჭდილი ეპარქიალურ გამოცემაში და თუ ეპარქიალური გამოცემა არ არსებობს, ცალკე წიგნად უნდა იყოს გამოცემული და დარიცხვული სამღვდლოებაში; მაგრამ არც ერთჯერ ეს თხოვნა სასწავლებლის სამმართველოსაგან არ ყოფილა აღსრულებული. 1890 წლიდან არსებობს ეპარქიალური გამოცემა საქართველოს საეპარხოოსის მოამბე, რომელიც სავალდებულოდ გაუხადებს სამღვდლოებას, მაგრამ არც ერთ დროს ეს ანგარიში, არ გინახავს ამ გამოცემაში დაბეჭდილი. სამღვდლოებისათვის უფრო საყურადღებოა ამისთანა ცნობების გაგება თავიანთ სასწავლებლის შესახებ, ვინემ ქებათა-ქებანი ვილაც სამრევლო სკოლების მასწავლებელთა თავიანთ გამგებლებზე და სხვა პირებზე. სასწავლებლის ანგარიშებს აძლევენ კერძო სტამბებს და ფულს ხარჯ-

ვენ მის დასაბეჭდავად და თითო ცალს მიიღებენ ხოლმე დეპუტატები კრებაზე სწორედ იმ დროს, როცა ბაასი დაიწყება ხარჯთ-აღრიცხვის კითხვის განხილვაზე. სხვაგან კი ამისთანა ანგარიშები თითო თვის წინედ დარიცხვება ხოლმე საზოგადოებაში, რომ ყველამ შეიძლოს წინდაწინვე მისი განხილვა და მისი სისწორისა და ნაკლულევაების გათვალისწინება. კარგა ხნის ბაასის შემდეგ კრებამ კომიტეტი აღიბრა, რომელმაც უნდა შეადაროს ეს ხარჯი შესავალ-გასავლის წიგნებს და შემდეგ კრებას მოახსენოს.

აღმოსხნდა კრებაზე, რომ ქალების ეპარქიალური სასწავლებლის რჩევისაგან არ იყო წარმოდგენილი არც წარსული წლის შესავალ-გასავლის ანგარიში და არც მომავალი წლის ხარჯთ-აღრიცხვის ცნობა. ზოგიერთების განცხადებამ ვითომ სასწავლებლის რჩევა ვალდებული არ არის წარუდგინოს ხარჯთ-აღრიცხვის ანგარიში კრებას, ცოტა არ იყოს უკმაყოფილება გამოიწვია. ეს სასწავლებელი მთლად სამღვდლოების ფულით ინახება, სინოდმა ამ უკანასკნელ დროს მხოლოდ ათას ზუთის მანეთი დაუწაშა მუდმივი შემწეობა თითო წლიურად. არქიმანდრიტის სტეფანესაგან მოხდენილ რევიზიის ანგარიშით სასწავლებლის გამგებობას სავალდებულოდ დაედგინა, რომ არავითარი ხარჯი არ მოეხდინა სამღვდლოების გარდაუწყვეტლად. ბოლოს აღმოსხნდა, რომ მომავალი წლის სასწავლებლის ხარჯთ-აღრიცხვა წარდგენილი ყოფილიყო საქართველოს ექსარხოოსთან თანხმად უკანასკნელის სინოდის განკარგულებისა, რომლითაც ადგილობრივ მღვდელთ-მთავრებს ჩამოართვის უფლებანი სასწავლებლების მმართველ-გამგებობის შესახებ. არავინ არ იცოდა როდის დაბრუნდებოდა ეს ხარჯთ-აღრიცხვა ექსარხოოსისაგან და ამნაირად ყოველი კითხვები ქალების სასწავლებლის შესახებ, სამღვდლოებისაგან გარდასაწყვეტი დარჩა განუხილავი და გარდაუწყვეტილი...

ბევრი დაბრკოლება შეხვდა სამღვდლოებას უკანასკნელ მთავარ ეპისკოპოსის ფლაბიანესაგან მოხდენილი განკარგულებისა. რამდენი კითხვები საჩქაროდ გადასაწყვეტი ადგილობრივი მღვდელთ-მთავრისაგან სასწავლებლებში? ხშირად მიუცლებულად საჭირო ხდება მღვდელთ-მთავარმა ზოგიერთი ჟურნალი ამა თუ იმ კითხვებზე განიხილოს და

გარდასწყვიტოს ერთი ან ორი დღის განმავლობაში და ახალი განკარგულებით არა თუ ორი დღე, არამედ ერთი თვეც არ შეიძლება. ერთ დროს სამღვდლოებას გამოუცხადეს, რომ ოთხ-კლასიანი სასწავლებლის გახსნა დაშორებით მღვდელ-მთავარზე საინფორმაციო და სასარგებლო არ იქნებაო, მაგრამ ესლა როგორღაცა საუბრაობსოდ მიაჩნიათ!..

სექტემბრის პირველ რიცხვებში რამდენი კითხვები იყო გარდასწყვეტი მღვდელ-მთავრისაგან, როგორც სასწავლებლის სამმართველოსათვის, ისე მისაღები ბავშვების მამებისათვის, მაგრამ შეუძლებელი შეიქმნა და ამისათვის ბევრი დაბრკოლდა.

დამსწრე.

(შემდეგ იქნება)

დეკანოზის მიხაილ მეუნარგიას იუბილეი.

29-ს გასრულს იანვარს გურია-სამეგრელოს ეპარხიაში, სოფელს ცაიშს, ცაიშის საბლალოჩინო ოლქის სამღვდლოებამ იღვესასწაულა ნო წლის მღვდლობაში მსახურება და ბლალოჩინობა ცაიშის სობოროს დეკანოზის მიხაილ მეუნარგიასი.

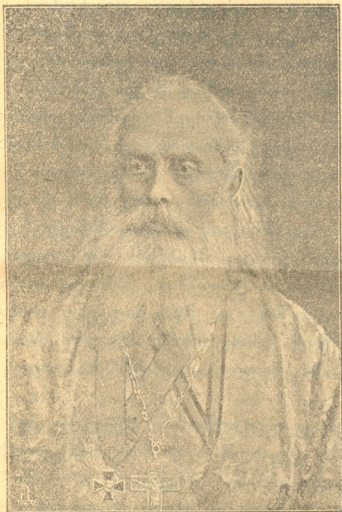
ამ დღეს ცაიშში შეკრბენ მთელი ოლქის სამღვდლო და საეკლესიო მსახურნი და მრავალნიცა სხვანი ერის კაცთაგანი,—იუბილიარიის პატივისმცემლნი. აქ იყვნენ: მისი უმაღლესობა პრინციესა სალომე დავითის ასული მიურატისა, თავისი ქალით, ზუგდიდის მაზრის უმფროსი ვ. ა. კევაშვი, ზუგდიდის მაზრის მომრიგებელ-მუამავალნი თავ. ზალ. ქავჭავაძე და თავ. მ. მ. დადიანი, მომრიგებელ-მოსამართლის თანაშემწე ვ. ვ. სოხანსკი, ბლალოჩინი ანდრია ვახანია, სამრევლო სკოლების ზედამხედველი ტ. ჯობთაბერიძე, ზუგდიდის ქალაქის წარმომადგენელი სპ. აბესაძე და სხ. სანამ წირვა დაიწყებოდა აღვილობრივს მიძინების საკ. ეკლესიისკენ გაემწყრივნენ: ცაიშის სამინისტრო შკოლის შევირდები, ცაიშის ქალთა შკოლა ოღლა ყორდანისი, ცაიშის სამრევლო შკოლა ვაყებისა, ცაიშის სამრევ-

ლო შკოლა ქალებისა და მრავალნი სამრევლოთაგანნი. 11 საათზე ხობის მონასტრის წინამძღვარმა არქიმანდრიტმა სიმეონმა აღასრულა სამღვთო ლიტურგია მღვდ. ოქროპირ ქირაიას, ზოსიმე მაქაცარიას და დიანოს კვარაცხელიას თანამწირველობით; შემდეგ წირვისა გარდაიხადა პარაკლისი. წირვის დროს გალობდენ სამრევლო სკოლის მოსწავლენი სოლომონ გვასლიას ლოტბარობით. განიცადებზე პირველი სიტყვა უთხრა იუბილიარიის არქიმანდრიტმა სიმეონმა. ამ სიტყვაში, სხვათა შორის მისმა მაღალ-ღირსებამ უთხრა იუბილიარს: „როცა სამეგრელოს სამღვდლოება შეკრბებოდა სადმე და სჯა ქონდა საზოგადო საქმეზე; ყოველ კაცს ყური შენკენ ქონდა—რას იტყვის დეკანოზიო და შესს სიტყვას ისმენდა და იჯერებდა კრებაო“. შემდეგ პარაკლისისა შესხმა უთხრეს იუბილიარს მღვდლებმა: სამსონ თათარიშვილმა და გაბრიელ ჯიქიამ. ამით ქება შესხეს მსკოიან დეკანოზს იმისთვის, რომ იგი იყო მტკიცე ხასიათის კაცი, პირში სინართლის მთქმელი, გაქირვებულთა და ჩაგრულთა შემბრალე, რომ ის იყო სახალხო განათლების მომქირნე და დააფუნა ცაიშში არა ერთი სასწავლებელი, რომ ის ღარიბი იყო და ამ სიღარიბეში დიდის გაქირვებით და თავის დაკლებით ნაშოვნე ათასი მანეთი შესწირა ცაიშის ეკლესიას საუკუნო თანხად, რომ მას ნო წლის მსახურებაში არაფერი ისეთი არ ჩაუდენია, რაც ჩრდილს სდებდეს მისს ნათეთს პიროვნებას.

შემდეგ ლიტურგიისა, სამღვდლოებამ მიართვა დეკანოზს ვერცხლის ხატი მთავარ-ანგელოზის მიხაილისა და ადრესი მშვენიერს ბუდეში მოთავსებულნი. აი თვით ეს ადრესი, მღვდლის იოანე ბოზოხიძისაგან გრძნობით წყაობულთ:

„თქვენო მაღალ-ღირსებავ, დიდად პატივცემული დეკანოზო მიხეილ! ცაიშის საბლალოჩინო ოლქის სამღვდლოება განუსაზღვრელის აღტაცებით ეგებება დღეს თქვენს მაღალ-ღირსებისა ნო წლის იუბილიეს დღესასწაულს. ამ ნახევარი საუკუნის განმავლობაში თქვენ შეგისრულებით მძიმე შჯავლობა მოძღვრისა და ჩვენის უფროსისა, ისეთის კრძალულებით, პატიოსნებით, მართლ-მსაჯულებით და კეთილ-სინდისიერად, რომ ჩვენს ქვეყანაში ქრისტეს ყანაზე მუშაკთა შორის თქვენ დაიჭირეთ თვალსაჩინო და საპატიო ადგილი. უღრმესი სარწ-

მუნობა, მოშიშებით ღვთის მსახურება, ვაჭირვებულთა და დაჩაგრულთა შებრალება, ხოლო მჩაგვრელთა წინაშე შეუპოვრობა, სიმართლისა პირდაპირ წარმოთქმა, პირ-მოუფერებლობა ავილით თქვენ საგნად თქვენის მოქმედებისა და მიზნისა წასრულის საუკუნის მეორეოც და ათე წლებში და მას შემდეგ თუმცაღა გავიდა არა მცირე ხანი, თუმცაღა ბევრნაირად შეტრიალდა ჩარხი ჩვენის საზოგადოებისა და სამღვდლოების სულიერის ცხოვრებისა და მმართველობისა, თუმცაღა ბევრი გინახავს კარგითა და ავიც, გარნა გამოტეხილად და გულწრფელად აღვიარებთ, რომ მთელს თქვენს მსახურებაში არ ყოფილა ისეთი თვალსაჩინო შემთხვევა, რომ

დეკანოზი მიხეილ მეუნარგია.

თქვენ ოდესმე გელაატოთ თქვენის მიმართულებისათვის, რომ თქვენ ოდესმე მოგედრიკოთ ქედი გარემოების წინაშე—მთელს თქვენს მსახურებაში არ ყოფილა ისეთი მოქმედება, რომელიც ჩირქსა სცხებდეს თქვენს პატიოსნებას, ისეთი საქმე, რომელიც აშავებდეს თქვენს პირადობას. ეს არის ხვედრი მხოლოდ რჩეულთა ქრისტეს მეომართა. გიხაროდენ, მაღალ-ღირსო დეკანოზო, რომ ასე გაუსერეოდ, ასე შეუბღალავად, ასე უანგაროდ, ასე წმინდათ გიზიდავს თქვენ მძიმე ტვირთი მოძღვრისა და უფროსისა მთელი ნახევარი საუკუნის განმავლობაში.

ესასობით, რომ ამგვარის თქვენი უმანკო სამსახურისათვის, როგორც მთავრობისაგან და საზოგადოებისაგან ხართ დაჯილდოებული ყოველგვარ ნიშნებით უფლუმისის პატივისცემისა და სიყვარულისა, აგრეთვე ღვთისაგანაც მიიღებთ თქვენ უდიდესს ჯილდოს, როცა წარსდგებით მის წინაშე. წინადა ჩვენ შორის მტკიცე სულიერი კავშირისა და მამა-შვილურის სიყვარულისა ციპის საბლაღოჩინო ოღების სამღვდლოებისაგან ამ ღირს შესანიშნავს დღეს მიიღე, ღრმად საყვარელო, მსკვანო დეკანოზო, ჩვენო სულიერო მამაო და აღმზრდელი, ხატი ესე მთავარ ანგლოზის მიხეილისა. მთავარ ანგლოზი მიხეილი იყოს შემწე და მფარველი თქვენის მარჯვენისა ყოველთა დღეთა ცხოვრებისა თქვენისათა. ამინ*.

შემდეგ მილოცვისა, დეკანოზმა მეუნარგიამ სადილად მიიწვია სტუმრები. სადილზედაც წარმოითქვა არა ერთი სიტყვა. სხვათა შორის, ჩინებულის გრძნობით და მაღლობით აღსავსე სიტყვა წარმოითქვა მღვდელმა აქესენტი ჭანტურია.

იუბილიარს მიულოცეს დღესასწაული ტელეგრაამებით: ყოვლად სამღვდლო გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოსმა ალექსანდრემ, სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის ზედამხედველმა არხიმანდრიტმა გიორგიმ, ფოთის კათედრის დეკანოზმა გრ. მაჭაროვმა ჟურნალის დამწვემსია-ს რედაქტორმა დეკ. დ. ლამბაშიძემ და სხ. და სხ.

დეკანოზი მეუნარგია დღეს არის შობილამ 75 წლისა. ბლაღოჩ. თანაშემწედ დანიშნული 2 თებერვალს 1851 წ. იმას აქვს ჯილდოები: წმიდა ანასი მეორე ხარისხისა, წმიდა ვლადიმირის მესამე ხარისხისა და ენჭერი.

ჯერ ბევრს უნდა ახსოვდეს სამეგრელოში, რა მაღალის ზრისა იყო იუბილიარზე განსვენებული ჩმერთის ეპისკოპოსი გაბრიელი და რა მდგრად ეწინააღმდეგა დეკანოზი მეუნარგია წირვა ლოცვის მეგრულად შემოღებას სამეგრელოს ეკლესიებში.

დამსწრე.

ვინ იყენებს «ზაპეტი» ანუ «ბაპეტი»?

„დაცვა იერუსალიმისა, მათი ჯვართა, მათთა პირითა გიკურთხოს ქრისტემან კვართი კვართლი, ოლარი, გინგილი, ფილოვანი, ხელი შემოსილი ცოცხალს მღვდელს გეგის: ვაჰნდელეს, ექს-მელექსს ფარამოწაფეთა მისთა იამენი!..“

ტაკტელვა *)

წირვა-ლოცვის შესახებ.

10—20-დე პაპა შეიკრიბებოდა და საწირავად ეკკლესიისაკენ გასწევდნენ. როდესაც ეკკლესიის კარებს დაუახლოვდებოდნენ, დაიწყებდნენ მიმავალნი ლოცვას: «მოწყალენ ჩვენ დიდებელ „უშვალო, შეგვიწყალენ ჩვენ“... აწდად „მოწყალეობისა კარი“...—მერე შევიდოდნენ ეკკლესიაში და შეუდგებოდნენ ცისკარსა: ზოგი შუადღის ეამნსა ჰკითხულობდა, ზოგი დიდება მალაღიანსა, ზოგი რას და ზოგი რას. ამას მოაბამდნენ წირვის ეამნსა. ამის შემდეგ უმფროსი პაპა, რომელსაც „ზედამწირველს“ ეძახოდნენ, მიუბრუნდება პაპებს და ეტყვის: ერთს მაცხოვრის სახელზე ეწირა, მეორეს ღვთისმშობლისა, მესამეს მთავარ-ანგელოზისა და ასე ყველა წმიდანების სახელზედ. შემდეგ ამისა ზედამწირველი დაიკავებდა კონდაკს (დანარჩენები თავს მოიდრეკდნენ) და კონდაკის ქნევით ამბობდა: «ლოცვა იერუსალიმისა, მათი ჯვართა, მათითა პირითა, გიკურთხოს ქრისტემან კვართი კვართალი, ოლარი, გინგილი, ფილოვანი, ხელი შემოსილი ცოცხალს მღვდელს გეგის, ანუ დიაკონს აბრამს; ვაჰანდელეს, ექსს-მელექსს, ფარამოწაფეთა მისთა იამენი!..» ამის თქმაში პაპები ამბობდნენ: „კირიელისონ, კირიელისონა-ს და თან პირჯვარს ისახავენ. მერმე ზოგი ჩითის ოლარს და ფილონს გადიცემს, ზოგი ჩითის ნახევებს და ვისაც ესეც არა ჰქონდა, ლეკვერთხს შეიხსნიდნენ და გადაიკიდებდნენ კისერზედ. შემდეგ დაიჩქებდნენ ყველანი და ღმერთს ევედრებოდნენ: ხოშა ღერმეთ ი დამბადებელ ფუსნაბუჟსადში! ლადი ნი-

შგვეი წირვა ღირვა ღირსეულდ შეიწირე! წმინდაო მადიანო, ცისა საღმრთო მადლიანო! სილახეშდ ბეჟაის ი მალალ ჯერაა! (ღლი ღმერთო და დამბადებელო, მეფეო საიქიოსაო!*) დღევანდელი ჩვენი უღირსი წირვა ღირსეულად შეიწირე! წმინდაო მადლიანო, ცისა საღმრთო მადლიანო! შენ შეგწიე ბეჟაის მადლის გულისათვის! (ვისიც მწირველი იყენენ) „ზედამწირველი“ შევა აღს ვლის კარებით და კონდაკის ქნევით იძახის: «ღმერთო, აკურთხე საყდარი ესე...ე...ე! ღმერთო, აკურთხე...ე...ე... ტრაპეზე...ე...ე!.. ღმერთო დამბადებელო! დასწარი ჯვარი შენი...ი...კირიელისონ!.. სხვა პაპები დადგებიან ეკკლესიის შუაგულ ალაგას, ზოგს უკავია კონდაკი და კითხულობს, ზოგი ზებირად ამბობს, რაც მოადგება; ხელში უჭერათ „ჟავარჯცემა“ **) და მათზედ დაყრდნობილი გალობენ, უკეთ რომ ვსთქვათ—ზრიალობენ. „ზედამწირველი“ იწყობდა ხმა მალა: „საღმრთო ჟამი წირვისა (განურჩეველად წითურისა) წმიდისა იოანე ოქროპირისა...ა...ა... მერმე იღებდა ლახვარს და შეუდგებოდა კვეთას: „ვეითარცა ცხოვარი და შემდღევი. წმიდა ნაწილს მაშინვე ჩაასვენებდნენ ბარძიშიში, რომლის მაგიერობას კათხა სწევდა. „ზედამწირველი“ აიღებდა ხის ანუ ტრკინის ვარსკვლავს და ამბობდა: „კუთხნი, კუთხნი კამართან ცისანი შენ ხარ ქრისტე...ი...ამოწაფეთა...ი...ა...მენ!“ დანარჩენი პაპები ამბობდნენ გალობით: „შენ ხარ! უფლისა მიმართ ვილოცოთ! კირიელისო...ო...ო...ნ...ნ!.. ზედამწირველი: „ამან! უფოვ სუფოვ შეენიერება შეიმოსაა! შენ ხარ ქრისტე და მოწაფეთა ზედა ი...ა...მე...ე...ე...ნ! და გადააფარებს ფეშუშუმს ჩითის ნაქერს, რომელიც დაფარნის მაგიერობასა სწევდა.

პაპები:—შენ ხარ! უფლისამიმართ ვილოცოთ... კირიელისო...ო...ნ!

ზედამწირველი:—დიაკონმა პირქელიანი: შენ ხარ ქრისტე მოწაფეთა ზედა ი...ა...ა...მე...ე...ნ!..

პაპები:—შენ ხარ! და შემდღევი.

*) სიტყვა «ფუსნაბუჟსადი»-ს პირდაპირ ვერა ვსთარგმნით. ეგ რაღაც კარგი სიტყვაა.

**) როკიანი ჯოხები, რომელსაც ყოველ წირვის შემდეგ ნიშნავენ წირვის რაოდენობის საჩვენებლად.

*) იხ. „მწყემსი“ № 1—2 1902 წ.

კონდაკი ეწერათ გამოკრეფილი სამოციქულო და სახარება. გამოსვლამდის ამ კონდაკს დაიკავებდა ზედამწერელი და ამბობდა:

—სიბრძნით აღმართენით...მოხედენ...მშვიდობა ყოველთა!..

პაპათაგანი:—ებრაელთა მიმართ სტაველ პავლე მოციქული ცხაკით.აჟი...ძმა...ა...ნო...ო!.. და სამოციქულოს წაიკითხავდა.

ზედამწერელი:—სიბრძნით აღმართენით...

პაპები:—დიდება ღმერთსა!...

ზედამწერელი:—ოთხნო...ო...ო... სახარება მათისი, ლუკასისი... მარკოზისი და იოვანასისი ცხაკითხავი...ი...ი... რამდენჯერაც ზედამწერელი სახარების კითხვის დროს ხმას გააგრძელებდა, იმდენჯერ დანარჩენები ხელს მაღლა აღიპყრობდნენ და იტყოდნენ:

—დიდება ღმერთსა! ამასვე ამბობდნენ სახარების გათავებისას. ბარძიმი-ფეშუშუმის გამოხვეცების დროს ზედამწერელი:

—აიცილეთ, ღმერთო, მეფე ჩვენი, კათალიკოსნი და არხივისკოპოსნი...

პაპები:—ა...ა...მე...ე...ნ! მიერობინ ქერობინთავსა...ი...ა...პ...ა...ი...ოო ..ო!.. და შემდეგი.

დაიკავებს ზედამწერელი ვარსკვლავს, გამოსახავს ჯვარის სახედ, უკაქუნებს ფეშუშუმს და ამბობს:

—მღვდელმან ამაღლება...ა...ა... ძღვეისაგან მეგალობელნი, მესხობელნი, მლაღაღებელნი და მეტყუელნი...ი...ი!.. პაპები გაიმეორებენ ამასვე და ზედ მოზამენ:

—წმიდა...ა...ა...წმინდა...ა...ა...ია...ა...მე...ე...ნ!...

ზედამწერელი:—მიიღეთ და სჯამეთ ესე ხორცი ჩემი თქვენთვის განტეხილი მრავალმისატყევებელად ი...ა...ა...მე...ე...ნ!..

პაპები:—მრავალთვის ჩვენთვის განტეხილი მრავალმისატყევებელად ცოდვთა ი...ა...ა...მე...ე...ნ!..

ზედამწერელი:—სუთ ამისგან ესი არს სისხლი ჩემი თქვენთვის დათხეული მრავალ მისატყევებელად ცოდვთა...

პაპები:—მრავალთათვის ჩვენთვის დათხეული მრავალ მისატყევებელად ცოდვთა ი...ა...ა...მე...ე...ნ!..

ზედამწერელი:—შენნი შენთაგან...

პაპები:—მღვდელმა ამაღლება...ა...ა...შენნი შენთაგა...ა...ნ...შენ გიგლობით, შენ გაკურთხეველით...

„ღირს არსი“-ს შემდეგ მოიხსენებდნენ ცოცხალს, რომლის მწირველნიც იყვნენ, ანუ მიცვალებულსა. მერმე მოჰყვებოდნენ:—ათაზირ იესულიანრე გვარ იმინე ლეშენდების ჩივ შენდაბე ხარ!.. ათაზირ წავერიანთ გვარი...

ამგვარად მოიხსენიებდნენ სოფლის გვარებს. (აკურთხებ იესულიანების გვარი და მათს შესანდობელს (მიცვალებულებს) ყველას შეუნდე...)

ზედამწერელი:—მიშითა ღვთისა და სარწმუნოებით მოხვედით!..

პაპები მობრუნდებიან წაღმა და იტყვიან:

—ჩვენ შიშითა მღვთისათა ი...ა...ა...მე...ე...ნ!..

შემდეგ დაიწებენ და დალოცავენ ვისიც მწირველნი არიან; ბოლოს გააქრობენ სამთელს და სწყველიან:

—ღმერთო, ვისაც ქრისტიანობა არა სწამდეს, ვინც უქმე დღე გასტეხოს და ვინც ჩვენ არ გაგვივინებდეს, იმას ასე დაუშე თვალები!..

ზედამწერელი ბარძიმსა სწმენდა, ხოლო დანარჩენები სეფისკერს ინაწილებდნენ და ამბობდნენ:

—ნაწილი შენი, წყევტენი შენი წმინდეს პეტრეს პავლეს როდეს მოხვიდე სუფევითა შენითა ი...ა...ა...მენ!..

ამით წირვა თავდება. მერმე მოსახლისას წავიღოდნენ, სუფრას უკურთხებდნენ, შეექცოდნენ ხორცსა და არაყსა და ხორავით დატვირთულნი შინ გასწვდნენ. არ იქნება ურიგო მოვიხსენითო, თუ როგორა ლოცავდა პაპა მოსახლეს, რომლის მწირველიც იყო.

—ფუსდ დამბაღებელს დიდაბ! ფუსდ დამბაღებელს დიდაბ! ქრისტე-ლაპარის დიდაბ! მიქემთარინგზელს დიდაბ! გაბრიელ-მიქელ-თარინგზელს დიდაბ! ერბილ-ქერბილს დიდაბ! ივან ნათელმცემელს დიდაბ! ივან ოქროპირს დიდაბ! ხარაბ-მასხარობელს დიდაბ! ხარაბ, ამასუაღლაშმუხენე სი ხიხონია მაგლახხენ ალ ქორს. იშვიდ სოუბ დეცემ დიდაბ! იშვიდ კურაბს დეცემ დიდაბ! იშვიდ დომულაყი დეცე კურაბ ოთწევნახ; მერა დომ-

დულაყი გიმეთ ამასულალაშდ ოთხვამახ; დეცემ
 იგიმი წესვა, ძულვაშ ი ხმელი ნესვა ივა ი აღა-
 მუნლო ბედნიერ ამსულდს ხამურჯენეს ლიმზირ-
 ეჯუი ოთმარჯე აღქორს ი ამენ! (უფალს—დამბა-
 დებელს ღიდებთ! ქრისტე—მღვთისმშობელს ღიდებ-
 ბა! მიხაილ მთავარ-ანგელოზს ღიდებთ! გაბრიელ-
 მიხაილ მთავარ-ანგელოზს ღიდებთ! სერაფიმ-ქერა-
 ფიმს ღიდებთ! იოანენ ნათლისმცემელს ღიდებთ! იოანენ
 ობარობირს ღიდებთ! ხარების მახარობელს
 ღიდებთ! ხარებავ, ადამიანის მახარობელი შენა
 ხარ — ყველა კაი ახარე ამ სახლს! შვილო გუნდო
 ცისაო, ღიდებთ! შვილო კრებავ ცისაო ღიდებთ!
 მეშვიდე მთვარეზედ ცახედ კრება გაუმართავსთ;
 მერვე მთვარეზედ დედამიწაზედ ადამიანისათვის
 ვადაუციოთ; ცისა და დედამიწის შუა, ზღვისა და
 ხმელეთის შუა ევა-ადამიღდან ბედნიერს ადამიანს
 ლოცვა გასლოდეს—ისე მიუვლინე ამ სახლსა
 და ამინ!) *)

მლ. ი-ენ მარკიანი.

(შემდეგა იქნება)

შემასაში მომხდარი უბედურება.

ჟერად არ არის დაწვრილებითი ამბები იმ სსშინე-
 ღას მიწის ძერის გამო, რომელმაც მთელი ქალაქი
 დააქცია. დეპუტატადან ვიცით, რომ თათქმის მთელი
 ქალაქი დაიხრას.

შემას შესდგება ორი ნაწილიდან: ზეშთა ქალაქი
 გაშენებულია მოსკე, ქვეშთა ქალაქი—დაცემულ ველზე.
 ზეშთა ნაწილი უფრო სომხებით იყო დასახლებული,
 ქვეშთა—თათრებით; სულ 30 ათას სულამდე მცხოვრები
 ითვლებოდა. კადანს მხოლოდ რამდენიმე სახლი ზეშთა
 ნაწილში, ქვეშთა კი სულ დაქცეულია. მიწის ძერის შე-
 დეგების შესახებ საშინელ ამბებს კადმეგვემენ. აი,
 მაკადითად, რას იქურება „კავკასი“-ის ორგანიზაციის
 „ეს არის ახლა მთელი შემასაში. ძნელად წარმოსდგენია
 სეთი საშინელი სურათი. ეველან ტირალი და ოსურას.
 ყოველ ნაბიჯზე შეხედებით დედაებს, რომელიც შვი-
 ღებს დაეძებენ. საჭარბოა შური და სხვა სანთავატი. დი-

ღის სიხარულით მიეკებნენ ამბავს, რომ ტრეფლისადან
 ჟარს გზაყინან ნანგრევების გასათხრელად. მრავალ
 დასტავლათა შორის, ცოცხლებსაც ქმულობენ ნანგრე-
 ვებ ქვეშ. მიწის რევეს ჟერად არ შექვევტილას“.

„ნოე. თბოზრ.“-ს სწერენ იქიდანვე: „ძნელია
 ააწეროს ის საშინელება და უბედურება, რომელიც ეწვია
 შემასს! ადაგავს დეამიწის ზურვიდან მთელი ქალაქი,
 რომელშიაც აქამდე სიტაცტულ ღულას და კადმოდულას.
 ქალაქის ქვედა ნაწილში ქვა ქვაზე არ დარჩენილა. მაჭ-
 მადიანს მიწით, აგებულა მე-XX საუკუნეში, რომელიც
 მრავალ საუკუნეთა განმავლობაში ბევრჯერ უბედურებს
 კადანსა, ახლა მხოლოდ ნანგრევების გროვას წარმოად-
 გენს. აქ მდგომი შემასიანს ზოგეი, უფროსის კლინისკის
 მეთაურობით, დახმარებას უწენს მცხოვრებთ. კანსაკუთ-
 რებული რაზმები თხრან ნანგრევებს, მკარამ მათ მოქ-
 მედეებს ხელს უშლის განსწვევტილი მიწის ძერს. ბევრი
 უსულთ გვამი ამოთხარეს; არის რამდენიმე ცოცხალიც,
 რომელნიც სწორედ სასწაულით გადურჩნენ სიკვდილს.
 მისივე სურათს წარმოადგენენ ახანოების ნანგრევები, სს-
 იდანც ბევრი ქალი და ბავშვი ამოიღეს. ქალაქში ცხოვ-
 რება სრულიად მიდუმდა. არც შურას, არც სხვა სანთ-
 ვაგე. მცხოვრები ისე შეშინებულია არიან, რომ ქალაქ-
 ში დარჩენა იმთავად არ უნდათ, რომელთა სახლები და-
 ნგრევას კადანსა. სასწრაფო დახმარება, თორემ შეიძლება
 შამშილისკან და სიცივისკან რამე კადამდეა სენი
 კანდესა“.

ძნელი სასწრაფო შემსკლები უბედურება: ქალაქში
 სსში ათასი სახლი იყო და 20—30-ის კარდა, სულ
 დაიხრას და ქვეშ მოიტანა რამდენიმე ათასი კაცი. ნან-
 ტრევების ქვეშედან აურბებელი გვამი ამოადეს. ბევრი
 ახანოებში დაიდუმნენ. ზოგიერთ ახანოების ნანგრევებ
 ქვეშ ორი დღე უოფინს შემდეგაც იხრეს ცოცხლები,
 მკარამ ზოგნი შემდეგ დაიხრნენ, ზოგნი მთასურბე-
 ღებს. ახანოს ნანგრევების გათხრის დროს მამამ იცნო
 თავისი ქალი ნანგრევების ქვეშ მოყოლილი. გათხრის
 დროს ნანგრევმა ხელმოტრედ მოიტანა ქვეშ საბრლო.
 ქალაქში საშინელი სენი დგას კანდრწინელ გვამთა. ქუჩებ-
 ში შინაურ ზიურტულთა მძოვრი ყრავა. დაჭრულთ და
 დამკვრულთ შეიდანსზე უხვევენ ჭრილობებს. განსწვევტი-
 ღავ მუშაობენ სეთი ექიმთა და ფერმლები. დროებითი
 ფინტრულია კაკუთბული. მრავალი დასსინტრებული ძა-
 ღიან ნაკლებად არის იარების შესახვევი მასლად და
 მომკვლენიც ცოტანი არიან. მცხოვრებლებმა ქუჩებში
 დადგეს კარგები; ფინტრულითა და ფარდულით. სიცივე

და სიმშვიდე ძაღვან აწუნებს ხალხს. მიწის ძვრა კადვე არის, მსოფლად სუსტი. შეშხის გზასე მრავალი უშმე-ბი მამადის ხალხთა და სხვაგვით სხვსე, ბასარი იწვის. ბეგრმა ასი ათასობით იხარადეს. ნადი ფუღარ ბეგრს დაწვას. რამდენიმე მიღობით ახარადეს მიწის ძვრამ. დაუფუნებლავ სკარდა შექმნება, რამელხან შეშხე-ლები სთხოვენ მთელ რუსეთს. დაესმარეთ ამ უბედურთ. უოგელი შექმნება, რაც უნდა ზატარა იყოს იგი, სარ-გველებთან მოუტანს და შეუხსობუქებს უბედურთ მადე-მარეობას. განუწყვეტლავ უჩნდლავს. შეშხის მადამო-ებში დასარადებულაა მიწის ძვრისაგან ოცდაცამეტი სოფელი; მოკლულებიც და დაჭრილებიც არის; ჯერ ცნობები არ არის შეკრებილი. ამბობენ, რომ სოფელ მარჯის სლო, შეშხიდან 25 ვერსის მანძილზე სმი ადგილას გამხანდა ვუღკანი, რამელვ დახსნავთ ელექ-ტრონის სკეტის მსკავსად თორმეტი ვერსის სიშორეზე. ვუღკანები ასლა ჩამჭრდა.

შურნალ-გაზეთმობიან.

20 იანვარს, საღამოს 5 1/2 საათზე მატარებელი მოსკოვის სადგურზე მოვიდა. აქ დეპუტაციას მიე-გებნენ: მოსკოვის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წი-ნამძღოლი თავ. პ. ნ. ტრუბეცკოი, მახრის წინა-მძღოლი და დეპუტატები. თავ. ტრუბეცკოიმ შემ-დგვის სიტყვებით მიმართა ქართველ დეპუტაციას: „მოვილოცავთ მოსკოვში მშვილობით მობრძანებას, ბატონებო, მოსკოვის გუბერნიის თავად-აზნა-ურთა სახელობით პატივი მაქვს გთხოვოთ და დღეს, საღამოს 8 საათზე, (რუსეთის კეთილ-შობილთა საკრებულო“ დარბაზში სადილად მობრძანდეთ. თ. მელიქიშვილმა მადლობა მიუძღვნა თავ. ტრუბეც-კოის, მახრის წინამძღოლთ და დეპუტატებს პატი-ვისკებისათვის.

სადგურიდან ქართველთა დეპუტაცია ივერთა ღვთის-შობლის თაყვანის საცემლად გაემგზავრა და 8 საათზე კი კეთილ-შობილთა“ დარბაზში მივიდნენ. მისავალ დარბაზში დეპუტაციას მიეგებნენ: თ. ტრუბეცკოი, მახრის წინამძღოლი და თავად-აზნაურთა მოსკოვის გუბერნიისა 200 კაცზე მეტი. თ. ტრუბეცკოიმ თავ. მელიქიშვილს პურ-მარბილი მიართვა და შემდეგი სიტყვები უთხრა: „მოსკოვის გუბერნიის თავად-აზნაურთა და აგრეთვე ჩემის სა-ხელობით მივესალმებით რუსეთის კეთილ-შობილთა

საკრებულო“ დარბაზში ძველ ივერიის თავად-აზნა-ურთა წარმომადგენელთა. თავ. მელიქიშვილმა ქარ-თველ თავად-აზნაურობის სახელობით მადლობა მიუძღვნა მოსკოვის თავად-აზნაურობას პურ-მარი-ლისა, გულ-კეთილ და ძმურის დახვედრისათვის. მასპინძლებიცა და სტუმრებიც ეკატერინეს დარ-ბაზში შევიდნენ, სალც მდიდრულად გაშლილი საუზმის სუფრა დახვდათ. აქედან მშენიერად მორ-თულს გიორგის დარბაზში გადავიდნენ და აქაც უფრო მდიდრულად გამართულ სასადილო სუფრას მოუხსნდნენ. 250 კაცისათვის იყო გაშლილი სუფ-რა; აქვე იყვნენ 11 გუბერნიის წინამძღოლი, რო-მელნიც იმ ჟამად მოსკოვში იყვნენ შეკრებილნი თავად-აზნაურთა შვილებისათვის პანსიონ-თავშესა-ფარის კურთხევისა გამო. დარბაზის ხოროები (ზე-მო ადგილები) მთლად გაქვდილი იყო ხალხით, უმეტესად მოსკოვის წარჩინებულთა მანდილოსნე-ბით; ტრუბეცკოიმ წარმოსთქვა და საზოგადოებამ აღტაცებით მიიღო სადღეგრძელო ხელმწიფე იმე-რატორისა, დედოფალთა, მეგვიდრისა და მოსკო-ვის გენ.-გუბ. დიდი მთავრის სერგი ალექსანდრეს ძისა მეუღლითურთ. შემდეგ თავად ტრუბეცკოიმ წარმოსთქვა:

«წარსულის წლის გაზაფხულზე მთელ რუსე-თის თავად-აზნაურთა წინამძღოლებმა, მათ შორის მეც, მივიღეთ ტფილისისა და ქუთაისის თავად-აზნაურთა სახელობით მინატყებმა საქართველოს სამეფოს რუსეთთან შეერთების ასის წლის შესრუ-ლებისა გამო საიუბილეო დღესასწაულზეზე დასას-წრებლად. სხვა წინამძღოლთა შორის მეც მიველი ტფილისს. მთელის რუსეთისა და კერძოდ მოსკოვის თა-ად-აზნაურთა წინაშე სრულის დარწმუნებით შე-მიძლია დავამტკიცო, რომ ქართველთა შორის ყოფ-ნის დროს საუკეთესო შთაბეჭდილება გამოვიტანე და ეს შთაბეჭდილება ქვეშარტ რუსის სულისა და გულისათვის სასიამოვნო უნდა იყოს. ვისთანაც კი რამივე დაახლოვება მქონდა, ყველანი იმის მოწადი-ნებულთა, რომ თავის სახელმწიფოსა და ჩვენის სამე-შობლოის თავად-აზნაურობისადმი წრფელი სიყვარული დაიჭიროს, ყველას სწყურია სრული ერთობა, როგორც მოქალაქეობრივისა, აგრეთვე სამხედრო ნიდადაზე. ღმერთმა ინებოს, რომ ყოველი განაპირა კუთხე ჩვენდამი ისეთის სიყვარულით იყოს გამსჭვალული, როგორც ქართველები არიან (ხანგრძლივი

ტაშის ცემა). ღმერთმა აღდგარძელოს, ააყვავოს ქართველი თავადაზნაურობა, მისი მომავალი და მათი წარმომადგენელი თავ. დ. ზ. მელიქიშვილი“

სახოგადოებამ ერთიანად იგრიალა. მემუსიკეთა დასმა დაუკრა „ბაიათი“ გ. ყორღანოვისა.

რამოდენიმე ხნის შემდეგ თავ. მელიქიშვილმა მოკლედ დაუბატა სახოგადოებს, რა ისტორიულ გარემოებათა შორის ტრიალებდა მრავალტანჯული მიერ, მაგრამ სულითა და რწმენით მაგარი, საქართველოს სამეფო, რომელმაც დახმარება და ხსნარუსეთის თვითმპყრობელთ სთხოვა—და თავისი სიტყვა ესე დააბოლოვა: «რუსეთის ხალხის ფიქრთა და გრძობათა გამჟღავნების—ხელმწიფე იმპერატორის სადღეგრძელოსა ესვამ!“

თავ. მელიქიშვილის სიტყვა ბერჯველ იყო შეწყვეტილი აღტაცებულის სახოგადოების ქებადიდებითა. ზევითა და ქვევით მთელ დარბაზს დიდხანს ევაშა—ს ძახილი არ შეუწყვეტია.

პენზის გუბერნიის თავადაზნ. წინამძღოლმა დ. კ. გველიჩმა წარმოსთქვა: «მოსკოვის გუბერნ. თავადაზნ. წინამძღოლის თავ. ტრუბეცკოის მეცადინეობით რუსეთის ყველა გუბერნიების წინამძღოლნი მოსკოვში იკრიბებიან თავადაზნაურობის საქუროებათა გამოსაკვლეოდ და დასაქმავდილედ და რუსეთის თავადაზნაურობა დაახლოვებისათვის. დიდად პატივცემულ თავადო პეტრ-ნიკოლოზისძვე, ვისურვებთ, რომ ეს ნასკვი, თქვენგნით განასკული, წლითი-წლიობით მაიმდან შვილზე, შთამომავლობით შთამომავლობაზე გადავიდეს და უფრო მაგრად ჩაინასკვოს და არავინ არ შესძლოს მისი გამოსხნა. თავადმა ტრუბეცკოიმ კიდევ ერთხელ მოგვცა შეთხზევა, რომ ჩვენ ძვირფას სტუმარებს თავ. მელიქიშვილის სახელობით ხელახლავე გამოუცხადოთ მადლობა მძურისა და გულუხვი მიღებისათვის. მთელის რუსეთის თავადაზნაურთა სადღეგრძელო იყოს იმათი ერთობისა, ძმობისა და სიყვარულისა, სიყვარულისა და ძმობის გრძობებითაა გამსჭვალული ჩვენი გულნი და აგრეთვე გულნი ჩვენის ძვირფასის სტუმრებისა, რომელნიც შორეულ ცხელ კოლხიდიდან მოსულან და ტაბტის წინაშე უქვეშევრდამილესი ერთგულების გრძობანი მიაქეი ჩვენ საყვარელ მეფისადმი, ესვამ სადღეგრძელოს რუსეთის ყველა თავადაზნაურთა ერთობისათვის, მათის ძმურის საერთო მუშაობისათვის მეფისა და სამშობლოს სასარგებლოდა.»

თავ. მელიქიშვილმა სთქვა: „ნება მიბოძეთ იმის სადღეგრძელო დავლიო, რომელიც თითქმის ოცის წლის განმავლობაში შორეულ ჩვენს განაპირა მხარეს რუსის ხალხის სულ-გრძელობის გამოძახტევილი იყო და კეთილ-მეტყველი რუსეთის სახელმწიფოს თვითმპყრობელთა:—ღმერთმა აღდგარძელოს კავკასიის უავგუსტოს ნამესტნიკად ნამყოფი დიდი მთავარი მიხვილ ნიკოლოზის ძეა.“

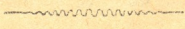
გარჯე შერემტევიმა დალია სადღეგრძელო რუსეთის სახელმწიფოს ყველა ხალხების ერთობისა და მათის საერთო შრომის გაძლიერებისათვის მეფისა და სამშობლოს სადიდებლად.

მეორე დღეს მოსკოვის თავადაზნაურობამ მეჯლისი გაუმართა ქართველ დეპუტაციას; დაესწრნენ: მოსკოვის გენ.-გუბერნატორი დიდი მთავარი სერგი ალექსანდრეს ძე მეუღლითურთ. დიდი მთავრის მეუღლემ პოლონეტი თავ. ი. გ. ამილახვართან ჩაატარა, ხოლო კლარლი—თავ. მელიქიშვილთან, ვახშიმი გიორგის და-ბაშა იყო გამართული.

22 იანვარს დეპუტაცია მიიბატეა დიდმა მთავარმა სერგი ალექსანდრეს ძემ. აქ თავ. ი. ამილახვარი და გარფი შერეჟტევი აქეთ-იქით უხსნდნენ დიდ მთავრის მეუღლეს, ხოლო თავ. მელიქიშვილი და თავ. ტრუბეცკოი—დიდ მთავარს სერგი ალექსანდრეს ძეს.

23 იანვარს თავ. მელიქიშვილი და თავ. ი. ამილახვარი საუბრებზე მიიბატეა დიდმა მთავარმა. იმ დამსვე დეპუტაცია პეტერბურგს გაემგზავრა და 24 დილით იქ მივიდა.

27 დილით მთელი დეპუტაცია პეტერბურგის თავადაზნ. წინამძღოლთან ზ. ზინოვიევთან იყო ნაშუადღევის 1 საათზე საუბრეზე. იმ დღესვე საღამოს ექვს საათზე სადილით იყვნენ მიბატეებულნი სათავადაზნაურო დარბაზში, სადაც ხელმწიფე იმპერატორის სახელობით პეტერბურგის თავადაზნაურობას სადილი გაუმართეს. იმ დამსვე რაუტი იყო დანიშნული ქართველ დეპუტაციის პატივის საცემლად, პეტერბურგის თავადაზნაურთა კრების დადგენილობით.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

* * საქართველოს ექსპარხოსს აღექვის გულ-დასმით დაუთვალიერებია საეკლესიო მუზეუმი, დიდ-ხანს უსინჯავს ყველა საეკლესიო არქეოლოგიური და პალეოგრაფიული სიძველენი და გსმოუცხადებია სურვილი, რომ მხატვრობით გადაღებულ იქმნეს ყველა ორნამენტები და ასომთავრულები და ფოტოგრაფის შემწეობით კი პირნი ისეთ ფასილდებელ ხელთაწერებსა, როგორიც არიან მოღვისა და ალავერდის ოთხ-თავნი. ამისათვის საქირო საფასის გამოძებნა თვით მისს მალაქოვად უსამღვდელოებსა უკისრნია. შემდეგ ექსპარხოსს შემბრანებულა სიონში, სადაც დაუთვალიერებია ტაძრის ძველნი სიწმიდენი. აქ ექსპარხოსს გამოუთქვამს სურვილი, რომ მცხეთის სამთავრო ტაძარში საქართველოს პირველ ქრისტიანს მეფეს ბირიანს და გვირგვინოსანს მეუღლეს მისას დედოფალს ნანას დაედგათ ბოძებზე დაწმენილი კამარა.

ამ სურვილის განსახორციელებელ თანხისათვის ექსპარხოსსა იქვე შესწირა 100 მანეთი და ბრძანა ხელის მოწერა გაიმართოს საქირო ფულის მოსაგროვებლად. ამავე საგნისათვის შესწირეს გორის ეპისკოპოსმა კირიონმა 50 მან. და კომერციის სოფტნიკმა დ. ზ. სარაჯიშვილმა 200 მან.

* * „ცნობის ფურცელ“-ში ვკითხულობთ: «17 იანვარს საქართველოს ექსპარხოსის აღექვის თავმჯდომარეობით, სხდომა ჰქონდათ საქართველოს საექსპარხოსოს მონასტრების წარმომადგენელთ იმაზე მოსალაპარაკებლად, თუ როგორ გაუმჯობესდეს მონასტრების მდგომარეობა. კრებაზე, სხვათა შორის, დაადგინეს მონასტრების საფასით დარიის მონასტრის ეზოში (ტფილისში) ააშენონ ერთი სახლი, სადაც უფასოდ ცხოვრებით სარგებლობა შეეძლოთ ყველა იმ მონასტრების ბერებსა და მსახურთ, რომელთაც ტფილისში სამსახურისა თუ რამ სხვა მიზეზით მოუხდებათ ხოლმე ჩამოსვლა». ნუ თუ ამით გაუმჯობესდება ჩვენი მონასტრების მდგომარეობა?..

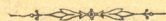
* * მღვდლის თამარაშვილის თხზულების („სიტორია კათოლიკობისა საქართველოში“) გამოცემისათვის საქირო ხარჯი გაუღია ჩვენი ცნობილს ქველ-მოამქმედს ს. კ. ზუბოლაშვილს.

* * პეტერბურგში ამ დღეებში გამოვიდა 1900 წლის ანგარიში სახელმწიფო სათავადაზნაურო საადგილ-მამულო ბანკისა. ამ ანგარიშიდან სჩანს, რომ 1901 წლის დამდეგს ბანკს ჰქონია დაგირავებული სულ 21,474 თავადაზნაურის მამული, ზომით 17,136,538 დესეტინა, დაფასებული 1,132,333,995 მან. სესხად მიუკითათ ამ მამულების პატრონებისათვის 631,428,817 მანეთი. ამ მამულთაგან არა თავადაზნაურობის ხელში გადასულა 2,753 მამული, ზომით 1,134,332 დესეტინა, შეფასებული 71,924,647 მანეთად. სესხი ამ მამულებზე ყოფილა 42,263,400 მანეთი. სულ ბანკში დაგირავებულ ყველა მამულზედ ყოფილა თავნი ვალი და შესატან-გადასახადი 648,469,100 მანეთი. რაც შეეხება ვადას გადაცილებულ გადასახადებს, მათი როდენობა 1901 წლის იანვარს ყოფილა 24,474,564 მანეთი და 24 კაპეიცია. საანგარიშო 1900 წლის განმავლობაში ბანკს შემოსავალი ჰქონია 8,869,605 მან. 94 კაპ. იმავე წლის განმავლობაში ბანკის ხარჯი ყოფილა 1.265,491 მ. და 30 კ. და წმინდა მოგება 2.604,114 მ. და 64 კ.

* * ამიერ-კავკასიის საპოლიცია საერობო დარაჯების შესანახავად და აგრეთვე მათ საქიროებათა მოსაწყობად მიმდინარე წელში გადაღებულია: ტფილისის ტუბერნისთვის—335,576 მან., განჯისა—434,230 მან., ქუთაისისა—438,712 მ., ბაქოში—324,997 მან., ერევანისა—51,025 მან., ყარსის ოლქისთვის—256,008 მან. და ზაქათალისა—54,005 მან.

* * გზათა სამინისტრომ ნება დართო ამიერ-კავკასიის რკინის გზების მმართველობას, რომ მიხაილოვო-ყვირილის შუა მეორე ლიანდაგის გაყვანის გამოკვლევა მოახდინოს. გამოკვლევა უნდა მოხდეს ამ წლის.

* * მათი მეთუება იმერეთის ეპისკოპოსი ლეონიდი, 21 თებერვალს შიო-მღვიმის მონასტერში ბრძანდება მწირველი, რომელ დღესაც მონასტრის დღესასწაული არის.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობაში საინჟინერო საქმიანობასა და კეთილ- ცნებაში.

ს ი ბ მ ვ ა.

აღდა თქვესმეტს კვირიაკეს, თქმული ქუთაისის სკოლებით ტრასში.

მოვიდა ძე კაცის მოძიებად და ცხოვრებად წარწყმელულისა. (ლუკ. 19, 10)

არა ერთ გზის გსმენიათ ჩემი უღირსობისაგან, სანატრელნო სულიერნო ძენო და ასულნო ჩემნო, მოძღვრება და დარიგება მაზედ, თუ რა ფასდაუღებელი საუნჯეა კაცისათვის სიტყვა ღვთისა, რა აღმაშროვანებელ და ცხოველ-მყოფელ ძალას შედგენს იგი აღამიანისათვის, რა უებარი და ყოვლად გამკურნავი მაღამოა იგი დიდისა და პატარასათვის, მაგრამ ეს იმდენად ვრცელი და დაუმრეტელი საგანია, რომ ათასი მოძღვრების შემდეგაც კიდევ ბევრი რამ დაგვრჩება სათქმელი, ათასი განმარტების შემდეგაც არ მოგვეპარდება ამ მაღალ საგანზედ ფიქრი და ზრუნვა, ათასი მოსაზრება—მსჯელობის შემდეგაც კვლავ სასიამოვნოდ მიიწმენეს გონებით და სულით საღი აღამიანი ღვთის სიტყვის შესახებ მოძღვრების მოსმენას. ოჰ, რა უბედური, რა საბრალოსი და საცოდავი რამ იქნებოდა ქრისტიანი, მას რომ არ ანუგეშებდეს და არ ატკობდეს ღვთის სიტყვა! რა აუტანელი და მოუწლებელი ჯოჯოხეთი იქნებოდა ჩემი ცხოვრება, რომ მას არ აბრწყინებდეს მზეებრი შარავანდი ღვთის სიტყვისა! რომელია აქ მყოფთაგანი, დაწყებული ჩემით, აგერ კარის ბუქში მღვამე უკანასკნელ გოხაკამდე, რომ არ კენსოლდეს და არ გმინავდეს გულის საკლავად ყოველი ხარისხის უწმინდურობისა, ყოველგვარ

დანაშაულთა და ბრალთა შიშვე ტვირთის ქვეშ? ვის არ უწყლავს გულს ჩანადენ ცოდვთა წარმოდგენა? ვის არ უმწარებს სიცოცხლეს შეგნება საკლთარი ბილწებისა? ვის არ ჰქენჯნის, არ ამხელს, არ სტანჯავს და არ სწვავს ათასგვარი ბოროტების ჩადენის გამო სვინილისი? მარტალია, ხანდისხან ვითომდა არაფერად ვიწმენეთ სვინილისის მხილვას, ვითომდა სრულებითაც არ გვაწუხებს ხოლმე შებილწვა და შეგნება ზნეობისა, მაგრამ ეს მხოლოდ დროებითი და ნაძალადეგია, როგორც კაცის მკვლელს არ შეუძლიან სამუდამოთ დაიშვილდეს გული, რადგანაც მის განუშრობლად სდევნის ლანი მოკლულისა და უფრთხობს სიმშვილეს, ისე ყოველ აღამიანს უსათუოდ აწუხებს უსამართლოების ჩადენა, უტყველია, რომ ყოველი კაცი იტანჯება ცოდვთა და საგმობელ საქმეთა ჩადენის გამო, ყოველი ქრისტიანი იწვის შინაგანი ცეცხლით, მოკლებულია მოსვენებას და აზრი დანაშაულობისა სდევნის მას ყოველ ნაბიჯზედ სულით-მხუთავი ჯალათივითა...

ძნენია ამგვარი სულის კეთება, მაგრამ მისი წამალც უებარია, იმ დროს, როდესაც მე სულით ვიტანჯები, როდესაც ვერსად და ვერაფერში ვერ მიპოვნია ნუგეში, როდესაც ცოდვთა სიმძაველის შეგნების გამო მიგსულიერ სასოწარკვეთილების ნაპირას, როდესაც მოყვასთაგან მივიწყებულს, ყველასაგან განწირულს სასიკვდილოთ გულს მიღრღნის მატლი მხილვისა, განკიცხვისა და ქენჯნისა—შემომემსის ეკლესიაში გამამხნევებელი და სულის ჩამდგმელი სიტყვები: მოვიდა ძე კაცისა მოძიებად და ცხოვრებად წარწყმელულისა (ლუკ. 19, 10) ე. ი. ჩემი ღმერთი, ჩემი დაშაბდებელი, მაცხოვარი ჩემი იესო ქრისტე მეუბნება, რომ იგი მოვიდა ქვეყნად, მიიღო ჩემი ბუნება, ეწაბა, ჯვარს ეცვა, მოკვდა, ჩავიდა ჯოჯოხეთსა და აღსდგა იმ აზრით, რომ მომიძიოს, მიპოვნოს მე ცოდვილი. უძღვბი და უბედური, მიპოვნოს, და მაცხოვროს ანუ გამხადოს ღვთის შვილად, განმიმზადოს საყოფელი ცათა შინა, შემაერთოს იმ ნეტართა გუნდს, რომელდესაც უბრძანებს საშინელი განსჯის დღეს: კვდილით, კურთხეულნო მამისა ჩემისანო, და დაიშკიდრეთ განმზადებული თქვენთვის სასუფეველი დასამამითაგან სოფლისათ (მათ. 25, 34). ეს ხმა ნათელს ჰყენს ჩემს დაბნეულ სულს, მშვიდობით მევსება მძრწოლარე გული, ამიერიდან მწყნარდება

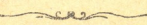
ჩემი აღზრდითელი სეინილისი, მეზადება შეურყეველი რწმენა და სასოება, რომ კაცთ-მოყვარება ღვთისა მუდამ ჰმძღვეს ცოდვათა ჩემთა სიმრავლეს, არ განწირავს არასოდეს მხსნელი ჩემი და ამის გამო მიმომეფანტვის, ვითარცა კვამლი, ყოველი დაჩაგრულობა, მწუხარება, ქმუნვა და სასოწარკვეთილება; მოკლედ—მეორედ ვიბადება და ვიყვები მხნობით, რადგანაც ახლა კი ქვეყნიერება მიჭინებება ჩემ საბედნიეროდ, ჩემ საცხოვრებლად ღვთისგან აწმუნებულ დიდებულ ტაძრად, ყოველგან და ყველაფერში ვხედავ ღვთის მადლით მოსილ მარჯვენას. ამისათვისაა, რომ ისე თავდადებით უყვარდათ საღმრთო წერილის მუდმივი სმენა ჩვენ წინაპარებს. ესაა მიზეზი, რომ გადაღუფლნი იყვნენ საღმრთო წიგნების შეძენაზედა. იი საინო მაგალითი ნათქვამისა. გუშინ აღასრულა ჩვენმა ეკკლესიამ საქართველოს მამის, წმიდა მეფე დავით აღმაშენებელს სხენება. ამ სულმნათის ცხოვრების აღწერაში ვკითხულობთ: „დავითმა ესოდენ შეიყვარნა და შეთვისნა საღმრთონი წერილნი, რომელ ჰსათქვამცა თუ მათ შინა ცხოველ არს და მათ შინა იმერის. იგინი იყვნეს მისა საზრდელ ყოველთა გემოვან, და სასმელ ტბილ და საწოდელ, შვება, განცხრომა, საწვრთელ და სარგებელ ღღე და ღამე და მიმოსვლათა შინა“. ჩვეულება ჰქონია ნეტარ მეფეს ლაშქრობაში აქლემებით და ჯორებით ტარება სლმრთო წიგნებისა და კითხვა მათი დასვენების დროს. „ხოლო შემდგომად სერობისა, ნაცვლად ძილისა ენუ სხვა რაიმე საქმისა, კვალად კითხვა წიგნთა“-ო, განაგრძობს მეფის ცხოვრების დამწერი. ვის მოაგონდება ნადირობის დროს კითხვა? ხოლო დავითს ამ შემთხვევაშიაც არ გაუშვია ხელიდამ საღმრთო წიგნი! ცნობილია, რომ დავით აღმაშენებელს ერთი წლის განმავლობაში ოცდამათხურო წაუკითხავს თავადმე ბოლომდე საღმრთო სამოციქულო...

რა შეიძინა, რა ბედნიერება და წარმატება მოიპოვა სხენებულმა მეფემ ღვთის სიტყვის მხურვალე სიყვარულოთ და მისი განუწყვეტელი სმენით, გაბხოვთ და გულს მოდგინეთ გავალებთ ეს თქვენ თითონ შეიტყუოთ მისი ცხოვრების შესწავლით. დავით აღმაშენებელის ცხოვრების ცოდნა სავალდებულოა და აუცილებელია იმერეთის თვითიული მკვიდრისათვის, რათა? იმით რომ, იგი ღვთისგან განსაკუთრებით ჰპატრონობ და მფარველობს იმერეთს;

მისი წმიდა გვამი ღღევანდლამედ ჰფენს შარავანდელს იმერეთის ერთადერთს დიდებას და სიკაღვალეს, იმერელთა დიდებულ სალოაკეს—გელოთის ტაძარს.

გარნა მე უღირსი გულსმოდგინედ შევთხოვე უფალსა ჩვენსა იესო ქრისტეს მოგანიჭოთ დიდსა და პატარას, ქალსა და ვაჟს მძღვარი წყურვილი ღვთის სიტყვის სმენისა, რათა ჰსცნათ სიყვარული, რომელი აქვს ღმერთსა ჩვენდა მომართ (ა იოან. 4, 16), იტვირთოთ ურთიერთის სიმძიმე და ესრეთ აღასრულოთ სჯული იგი ქრისტესი (გალტ 6, 2), რომელიცა მოვიდა მოძიებად და ცხოვრებად წარწყმედულისა. ამინ.

გუბიატოვის ლეონიძე.

ს ი ტ მ ვ ა,

კვირაკუს მეზვერას და ფარასველას

არა ცილი-სწამო მოყვასა შენსა წამებითა ცრუთათა (9 მც.).

ცილისწამებას ცოდვათა შორის ერთი პირველ ადგილთაგანი უჭირავს. ეს ისეთივე მძიმე ცოდვაა, ისეთივე მომაკდინებელია, როგორც არის მავ. კაცის კვლა, ქურდობა და სხვა. კაცის მკვლელი მხოლოდ ჩვენ ხეულს უსპობს სიცოცხლეს, სული კი უვნებლად რება, ქურდი მოგვარავს ნივთს რასმეს, შენ მაინც უვნებლად დატოვებს, და ვინც კი ცილის-სწამებელის გესლის მსხვერპლად გახდება, უსათუოდ უნდა მოიშხამოს. ყოველნაირ ცუდი მიმართულების კაცმა, ხანდისხან მაინც არის, იცის მოყვასის შებრალება, ცილისმწამებელი კი მუდმივ უღმობელია. დავით წინასწარმეტყველი ცილისმწამებელს აღაქვს გველს და ამბობს: „აღიღესენ ენა მათი ვითარცა გველისა და გესლი ასპიტთა ბაგეთა მათთა (ფს. 139, 3). ჩვენ შეგვიძლია კიდევ მეტი ვსთქვათ. გველს და ყოველივე მხეცს—ნადირს კაცი როგორმე მოერიდება, ეცდება თავი დაიცვას, შეიარაღებული დახედეს, მაგრამ რაც შეეხება ცილის-

შეამებელ კაცს, მას ვერას გზით ვერ მოერიდება; ყოველწიარ ხერხს, ღონეს ხმარობს ცილისმწამებელი, რომ თავისი მსხვერპლი მოინელოს. თუ რაიმე ღირსებას ხედავს თავის აძულებულ პირში, ეცდება როგორმე დაამციროს, არც კი მოიხსენოს სხვების წინაშე, არავის არ შეამჩნევიათ, არ დაანახავოს, ცუდღე მხარე მისი კი, ათასწიარად გააზვიადოს. თავის მიზნის მისახვევად ცილისმწამებელი საშუალებად უმეტეს ნაწილად პირმოთნებას ხმარობს. იმწიარად გეწვენება, იმწიარად დავიანლოვდება, ვითომც შენი პირველი მეგობარი და მძა კაცი იყოს და როდესაც შენ მას ერთგულად ხედავ და გულს გაღუშლი, მაშინ ცდილობს ყოველწიარი შენი გულის პასუხი ვაიგოს, მესაიდუმლედ ვახდეს და მერე კი შემთხვევის დროს ისარგებლოს. როცა შენთან არის სხვას აძაგებს, კიცხავს, მაგრამ იცოდღე შენზედაც ცუდს იტყვის, როცა დასკირდება, როცა შენი ძაგებით სხვისი გული უნდა მოიგოს. მთავრობასთან რომ შეხედვს, აძაგებს იმ პირს, რომელიც მთავრობასთან არის შენიწული რაშიმე, სხვა დროს საზოგადოებაში დაუწყებს კიტხვას მთავრობას რომელიმე განკარგულებისათვის იმავე პირის შესახებ. ხომ ვერასოდღეს ვერ მოისვენებს ცილისმწამებელი კაცი! იგი ცდილობს ყველგან ყოველ საზოგადოებაში, ყოველ ოჯახში მსვლელობა იქონიოს. ყველას მეგობრად ეწვენება და მასთანვე ყველგან თავის გესლიანი, შხამიანი ენით ვისმეს უნდა უკბინოს. რამოდენი მეგობრები, რამოდენი ცოლ-ქმარნი გამზდარან ერთმანეთის დაუძინებელ მტრებად ცილისმწამებელის მეოხებით! ამბობს გამოჩენილი სწავლული გოლუბევი*) თუ ასე მანებელია ცილის წამება, რისთვის არ ცდილობენ მის მოსპობას? განა დანაშაული არ არის ამ შემთხვევაში საზოგადოება? საზოგადოება ხელს არ უწყობს ამ დამლუპველი სენის გავრცელებას? სადღე ქრისტეს მცნებას: „შეიყვარე მოყვასი შენი, ვითარცა თავი თვისი“ ფეხი გაუდგამს, იქ ცილისწამებას ადგილი არასოდღეს არ ექნება. რომელიმე სწეულება მაშინ გავრცელდება ხალხში, სოფლად თუ ქალაქად, როდესაც მას შესაფერი ნიადაგი ხედება, როდესაც კაცის სხეული მომზადებულია მის შესათვი-

სებლად, ესევე ითქმის ცილისწამების შესახებაც. ჩვენ დროს ცილისმწამებელთა რიცხვი თან და თან მატულობს. რისთვის? მისთვის, რომ გავლენა მოაპოვეს, მათ სიტყვას იჯერებენ. ჩვენ როცა შევხვდებით ერთმანეთს, — რა იცი ახალი ამბავიო, ჩვენი პირველი საკითხი ეს არის და თითქმის ყოველთვის ვისიმე ვაკიტხვა არის. იმწიარად შევეწვიეთ ერთმანეთის ზურგს უკან ვაკიტხვას, რომ როგორც პური უმარილოდ უგემურად გვეწვენება, ისე ჩვენი მუსაიდო, მასლაათი, თუ ვინმე არ გავეჭირდეთ. ამ ჩვენი სისუსტით სარგებლობენ ცილისმწამებელნი. ისინი ჩვენივე შემწეობით ადვილად ასწევენ მიზანს. ნამეტურ ხელს უწყობენ მათ სუსტი ჭკუის კაცები, რომლებიც ადვილად დაიჯერებენ ხოლმე ყოველივე ნათქვამს და მზად არიან გავრცელონ იგი. ცილისმწამებელს ესმის ეს და სარგებლობს კიდევაც ამით. როცა უნდა მას გავრცელოს ვისმეზე ცუდი ხმა ბევრი ჯაფა არ სკირდება. მხოლოდ ადვილად დამჯერებელ პირთან იტყვის რასმეს ცუდს ვისზედაც უნდა და მეორე დღეს ყოველ ოჯახში იცან: ერთი ოჯახიდან მეორეში ადვილად გადადის და მსწრაფლად ეფინება, ვრცელდება. მერე როგორ? ისე კი არა: როგორც თვითონ ცილისმწამებელმა გამოსიტქვა. არა ერთი კვირის შემდეგ მის ვერც კი იცნობს თავის გამოთქმულს აზრს, ისეთიანვე გადაკეთებენ. ყოველი გამგონი როცა სხვას ეტყვის, უსათუოდ თავის მხრივ რამე უნდა მფუხატოს. ვინც ცილისმწამებელის მსხვერპლად ხდება, რა უნდა უთხრათ მას სანუგეშებლად? იმან უნდა იცოდღეს, დაჯერებული იყოს, რომ ბოლოს დროს, უსათუოდ გაიმარჯვებს, თუ სასოწარკვეთილებაში არ ჩავარდება და მოთმინებას იქონიებს. საზოგადოებაში. რაც უნდა პატარა იყოს იგი, ყოველთვის მოაპოვება ორი-სამი მართლ-მსაჯული, კეთილ-სინდისიერი კაცი, რომლებიც სმირთელს დიანახვენ და ეცდებიან იგი შებლაღული, შემწეიკული ისევე განასხეტაკონ. ისინი მხარს დაუჭერენ ცილ-დაწამებულს, ეცდებიან საზოგადოებას აუხსნან საქმის გარემოება, ყოველივე მისი კარგი მხარე თვალსაჩინოდ დაანახონ ყველას და ცუდი ხმები გააქარწყლონ. ეს უნდა გახსოვდეს ყოველთვის, რომ შენ ცილისმწამებელს სამაგიერო არ გადაუხადა და მით უაღსრულო მცნება მაცხოვრისა:

*) იხ. Труды Киев. Дух. Ак. 1886 г. № 5.

„გაცივარდეთ მტერნი თქვენნი და აკურთხევდით მწყევართა თქვენთა და კეთილს უყოფდით მოძულეთა თქვენთა და ულოცვედით მათ, რომელნი გამძაფრობდენ თქვენ და გღვენიდენ თქვენ“ (მათ. 5, 44) თვით იესო ქრისტემ, რომელმაც «უსჯულოება არა ჰქნა, არცა იპოვებოდა ზაკვა პირსა შინა მისსა», როგორი ცილი დასწამეს მტრებმა, აფითონ კი სამაგიეროდ როგორ ლოცვილობდა მათთვის? „უფალო აპატივე მათ, არა იციან, რასა იქმონან“. აი მისი პასუხი. ისიც არ უნდა დავივიწყოთ და ყოველთვის მხედველობაში ვიჭონიოთ, რომ ბოროტი კაცი თავის თავს უფრო ბევრს ავინებს ვინემ სხვას. ვინც კეთილია, ის თავის თავისათვისაც კეთილია და სხვისათვისაც, ვინც ბოროტია, უფრო თავისთავისათვის არის მიუწყებელი. უკეთუ ბრძენ იყო, თავისა შენისა ბრძენ იყო და მოყვასთაცა შენტა, ხოლო უკეთუ ბოროტი იყო, აღმოივსო მხოლოდმან ბოროტი, ამბობს სოლომონ ბრძენი (იგ. 14, 12).

წინამძღვარი ქვაშ. წმ. გიორგის ეკლესიას მარჯვ ტუმუაძე.

რედაქციის პასუხი.

სსრ. მგალ—ს. თქვენი ლექსები არ დაიბეჭდება.
 მდ. პას. ღუმ—ძეს. ბევრი გვეყარგება ჩვენც, მაგრამ რა გავწყობა!
 ასისთავს მას. ბაქ—ძეს. ორი ნომერი ერთად შეერთდა და ამისათვის დაგვიანდა მათი დაბეჭდვა. ეხლა უკვე მიღებული ექნებათ. გამაღობთ თანაგრძნობისათვის.
 მამა ანდ. გეგუჭ—ს. თქვენ იწყებოდით, სამ მანეთს ფულს ვგზავნიო, მაგრამ წერილში ფული არ ყოფილა. შემდეგ მომწერეთ, ფული გზაში შეჩერებულიყო-

ვო. არა გვეგრა, რომ ფოსტად ფული ექვსი თვე გზაში შეაჩეროს. აქ სხვა რამ ოსტატობა უნდა იყოს...

მდ. პესაიონ ქურდაძეს. ჩვენს დაბეჭდულ ადრესებში, თქვენი სახელი და გვარი არსადა სჩანს. ვისგან იღებდით თქვენ ჟურნალს? ჟურნალი არ გამოგვგზავნებთ, თუ ფულები არ წარმოადგინებთ.

მდ. რ. შეგრეაძეს. რედაქციის ფოსტით გაცნობთ, რომ მოვეკითხათ ქუთაისში—ჩვენს სტამბაში. მე შეგონა, რომ წოდებული იყო ეს წიგნები, მაგრამ, სამწუხაროდ, დღესაც იქვე ყოფილა. ვეცდები როგორმე გამოგვგზავნოთ.

ბლად. მდ. ებ. წ—ძეს. ძლიერ მივიკრის, რომ ჩვენი გამოცემული წიგნების ფასს კითხულობთ. ნუ თუ არსაოდეს არ წავიკითხავთ ჟურნალში განცხადება წიგნების ფასზე.

მდ. ალექ. ჯაფარიძეს. პრემია უნდა მოიკითხოთ თქვენ ბლალჩინთან, რომელსაც მე გავგზავნე. გახეთი ყოველთვის გგზავნებთ წყალობა იარაღის სახეობა და ის უნდა გიგზავნიდეს თქვენ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

სალიბარატურო განმყოფილება: საოცარი დაუდევრობა. დეკ დ. ღამბაშიძისა. — იმერეთის ეპარქიის სამღვდელმეტო: კრება ქუთაისში 1 — ნ დეკემბერს 1901 წ. — დეკანოზის მიხედვით მუხარბაის იუბილი. დამწერისა. — ვინ იყვნენ „პაპები“ ანუ „პაპები“? მდ. ი. მარგინისა. — შემახში მომხდარი უბედურება. — ჟურნალ გახეთებიდან. — ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლად და მშენიარება ძრისტიანობის სარწმუნოებასა და ამითლ-წამოგზაზე: სიტყვა ოც და-თექვსმეტსა კვირიაკესა, თქული ქუთაისის საკრებულო აქარში ყ-ღ სამღვ. იმერეთის ეპისკოპოსის ლენინდის მიერ. — სიტყვა კვირიაკესა მეზვერისა და ფარისევლისა. თქული მდ. მარჯვ ტუმუაძის მიერ. — რედაქციის პასუხი.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. რ. ღამბაშიძე. Редакторь-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисе, 15 февраля 1902 г. ♦ Цензурь прот. Е. Елиев

Типог. редакції журн. „Пастыр“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Квирилахъ въ собст. домѣ.